

ПОНЯТТЯ, ВІДМІТНІ РИСИ ТА СТЕЙКХОЛДЕРИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

АЛЕКСІЄНКО Олег¹, МАТЮХ Сергій²

¹ Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0009-0005-1762-1967>

o_ivanovich@ukr.net

² Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0001-9899-109X>

matuh@khmnu.edu.ua

Показано підходи до розуміння стратегічного розвитку підприємства. Природу стратегічного розвитку підприємства запропоновано розкривати через об'єднання понять, що його складають. Запропоновано відмітні риси стратегічного розвитку підприємства та описано зміст кожної з них. Розкрито склад стейкхолдерів стратегічного розвитку підприємства, у складі яких виділено групу стейкхолдерів прямої зацікавленості та групу стейкхолдерів опосередкованої зацікавленості. Описано інтереси кожного з виділених стейкхолдерів щодо стратегічного розвитку підприємства.

Ключові слова: розвиток підприємства, стратегічний розвиток підприємства, стратегія, відмітні риси, стейкхолдери.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2025-16-4>

Стаття надійшла до редакції / Received 17.03.2025

Прийнята до друку / Accepted 28.04.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Складні умови діяльності вітчизняних підприємств в Україні, починаючи з 2022 р., зумовлюють необхідність пошуку шляхів та управлінських рішень для виживання підприємств у таких умовах. Одним з перспективних шляхів забезпечення тривалого функціонування підприємства та можливості протистояти негативному впливу зовнішнього середовища за таких умов є стратегічний розвиток підприємства. Це зумовлює доцільність вивчення такого типу розвитку з метою його практичного втілення на вітчизняних підприємствах.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Поняття розвитку є одним з усталених у сучасній науці. У загальному розумінні розвиток трактують у такий спосіб: процес, внаслідок якого відбувається зміна якості чого-небудь, перехід від одного якісного стану до іншого, вищого [1]; незворотні, спрямовані, закономірні зміни матеріальних систем, зміст і зумовленість яких характеризується дією основних законів діалектики [2]; процес виникнення або підсилення чого-небудь; процес зростання, зміцнення; процес удосконалення, покращення; перехід від одного якісного стану до іншого [3].

Розвиток як загальнонаукова категорія проявляє себе стосовно систем різних рівнів та різних об'єктів, використовується у різних галузях знання. Серед видів розвитку за окремими його об'єктами вирізняють, у тому числі, розвиток підприємства, який трактують у такий спосіб: унікальний процес трансформації відкритої системи в просторі і часі, який характеризується перманентною зміною глобальних цілей його існування шляхом формування нової дисипативної структури і переводом його в новий аттрактор (одна з альтернативних траєкторій розвитку підприємства) функціонування [4]; довготривала сукупність процесів кількісних та якісних змін у діяльності підприємства, які приводять до поліпшення його стану шляхом збільшення потенціалу підприємства, адаптації до зовнішнього середовища та внутрішньої інтеграції, що сприяє підвищенню здатності підприємства протидіяти негативним впливам зовнішнього середовища та його життєдіяльності [5].

Увага у сучасних дослідженнях приділяється як розвитку підприємства в цілому, так і окремим видам розвитку підприємства.

Окремим типом розвитку підприємства, який заслуговує на більш докладну увагу, є стратегічний розвиток. Питання стратегічного розвитку підприємства не є принципово новими у сучасному науковому дискурсі. Втім, попри дослідження окремих питань та аспектів стратегічного розвитку підприємства, відсутні дослідження, у яких було б окреслено характерні риси такого розвитку та показано його стейкхолдерів.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є висвітлення змісту стратегічного розвитку підприємства шляхом пояснення його природи, окреслення відмітних рис та визначення стейкхолдерів стратегічного розвитку підприємства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Існує два дещо різних, але таких, що доповнюють один одного, підходи у розумінні стратегічного розвитку підприємства: сприйняття стратегічного розвитку підприємства як окремого виду розвитку із своїми особливостями та характерними рисами та сприйняття стратегічного розвитку підприємства як процесу реалізації стратегії.

Насправді обидва підходи до розуміння стратегічного розвитку підприємства – і на основі його зв'язку з реалізацією стратегії, і на основі виділення окремих рис як специфічного розвитку підприємства – є вірними. Природа стратегічного розвитку підприємства з використанням апарату теорії множин може бути наочно представлена на рис. 1. З одного боку, стратегічний розвиток підприємства є одним з типів розвитку підприємства з конкретною якісною ознакою, зміст якого визначається змістом розвитку підприємства в цілому з урахуванням його стратегічного характеру. З іншого боку, стратегічний розвиток безпосередньо пов'язаний із розробкою та реалізацією стратегії підприємства.

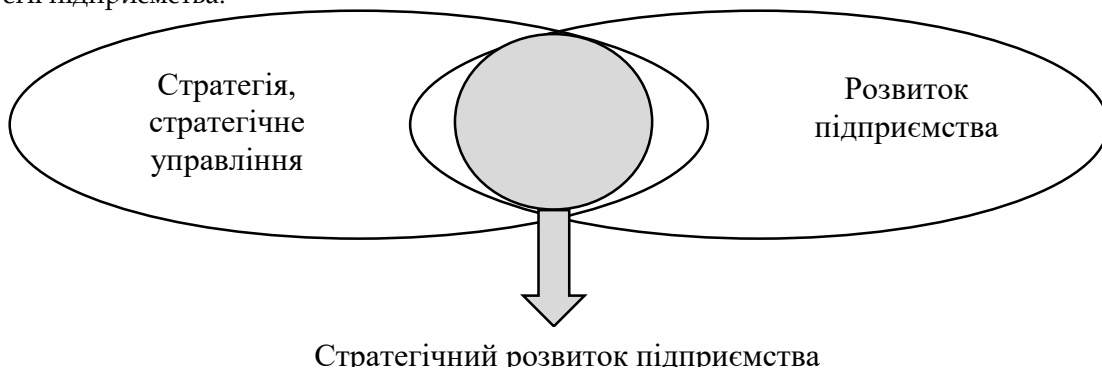

Рис. 1. Пояснення природи стратегічного розвитку підприємства через об'єднання понять, що його складають (запропоновано автором)

Зміст стратегічного розвитку підприємства може бути уточнений через його стратегічну позицію. У загальному розумінні стратегічну позицію (підприємства) розглядають як сприйняття підприємства його партнерами, покупцями, працівниками порівняно з конкурентами та ринком в цілому.

Беручи до уваги, що розвиток підприємства завжди пов'язаний із позитивними кількісними та якісними змінами, набуттям нових якостей та компетенцій, посиленням стійкості підприємства до негативного впливу зовнішнього середовища, зміст стратегічного розвитку підприємства може бути пояснений як такі внутрішні та зовнішні позитивні кількісні та якісні зміни, набуття нових компетенцій, які ведуть до формування нової стратегічної позиції підприємства, що є кращою за попередню, або зміцнення наявної стратегічної позиції підприємства.

Типізація стратегічного розвитку підприємства не є виключною стосовно інших його якісних ознак: стратегічний розвиток підприємства може бути й інноваційним (тобто заснованим на інноваціях), й економічним (тобто охоплювати позитивні зміни у економічній моделі функціонування підприємства), й організаційним (тобто охоплювати підприємство в цілому та відображати зміни у взаємодії між його елементами) тощо. Але при цьому стратегічний розвиток підприємства має свої відмітні риси. Такі риси подано на рис. 2.

Стратегічний розвиток підприємства, перш за все, є керованим та цілеспрямованим. Він є результатом цілеспрямованих управлінських рішень, управлінських дій, які призначені для досягнення певної мети. Хоча розвиток підприємства у загальному випадку й може бути некерованим та мати перебіг відповідно до загальних законів функціонування підприємства та закономірностей розвитку, стратегічний розвиток підприємства може бути тільки керованим та цілеспрямованим.

Стратегічний розвиток підприємства принципово має комплексний характер та охоплює підприємство в цілому. Прояви такого розвитку можуть стосуватися різних систем підприємства, різних елементів підприємства як комплексної системи, але стратегічний розвиток стосується підприємства в цілому, як неподільного об'єкта, але водночас із складною внутрішньою

структурою. Інші окремі види розвитку можуть мати перебіг стосовно певних елементів у системі підприємства, але саме стратегічний розвиток охоплює підприємство в цілому — хоча зрозуміло, що окремі позитивні зміни у межах такого розвитку будуть стосуватися й окремих елементів у системі підприємства.

Важливою рисою стратегічного розвитку підприємства є його суб'єктність. Попри те, що розвиток підприємства принципово може відбуватися й без суб'єкта управлінського впливу, стратегічний розвиток підприємства завжди такого суб'єкта потребує. Певний конкретний суб'єкт управління має ухвалювати управлінські рішення, коригувати внутрішні процеси, забезпечувати набуття підприємством якісних змін тощо. Без конкретного суб'єкта такі процеси є неможливими. Суб'єкт стратегічного розвитку підприємства може збігатися з суб'єктом управління таким підприємством (керівництво підприємства), але це можуть бути й різні суб'єкти (наприклад, можливо введення окремої посади «Директор з розвитку», «Заступник генерального директора з розвитку» тощо).

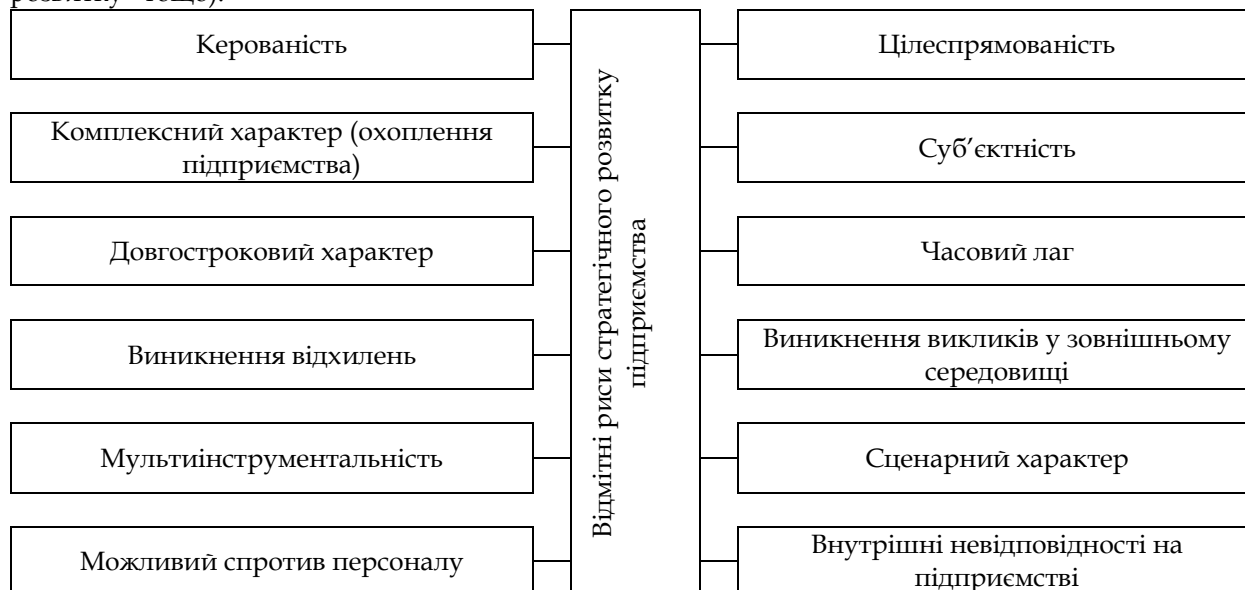

Рис. 2. Особливі риси стратегічного розвитку підприємства
(запропоновано автором на основі опрацювання [6-12])

Відмінною рисою стратегічного розвитку підприємства є його довгостроковий характер – стратегічний розвиток підприємства не відбувається впродовж одного року, такий процес триває, як мінімум, декілька років. У реаліях України можна говорити про період стратегічного розвитку у 3–5 років. Більший період для стратегічного розвитку є не надто реалістичним, зважаючи на високу невизначеність у економіці України в цілому. Але менший період не відповідає змісту саме стратегічного розвитку підприємства.

Зважаючи на істотні зміни в стані та діяльності підприємства під час стратегічного розвитку підприємства, його відмінною рисою є часовий лаг – між ухваленням та реалізацією правильних управлінських рішень щодо позитивних змін у діяльності підприємства, набуттям нових можливостей та компетенцій неодмінно має пройти певний період часу, і навіть найкращі управлінські рішення щодо розвитку підприємства не зможуть сформувати необхідний результат протягом недостатнього за тривалістю періоду часу.

У складі відмінних рис стратегічного розвитку підприємства є виникнення відхилень. Традиційно в управлінні підприємством передбачається контрольованість об'єктів управління, відсутність відхилень від запланованих дій. Але для стратегічного розвитку підприємства з урахуванням часового горизонту його реалізації виникнення відхилень є майже неминучим. З урахуванням динамічного характеру зовнішнього середовища будь-якого підприємства, особливо в умовах України, достовірно спрогнозувати його стан на період стратегічного розвитку підприємства є неможливим. Тож виникнення відхилень у зовнішньому та внутрішньому середовищі підприємства під час такого розвитку слід сприймати, скоріше, як норму, а не як аномалію. Такі відхилення можуть виникати у внутрішньому середовищі підприємства, зокрема щодо результатів здійснюваних змін, набуття нових компетенцій та можливостей, спроможності підприємства здійснювати певні дії у зовнішньому середовищі. І причиною таких відхилень може

стати як невідповідність фактичних змін запланованим всередині підприємства, так і невідповідність набутих компетенцій та можливостей динамічному стану зовнішнього середовища.

Відмітною рисою саме стратегічного розвитку підприємства є виникнення викликів у зовнішньому середовищі підприємства. Через середньостроковий характер стратегічного розвитку підприємства та загальну мінливість та турбулентність зовнішнього середовища не гарантованим, але дуже ймовірним є виникнення викликів у зовнішньому середовищі підприємства під час перебігу його стратегічного розвитку. Природа таких викликів та їхні джерела у загальному випадку не є однозначно ідентифікованими, але під час управління стратегічним розвитком підприємства слід просто сприймати виникнення викликів у його зовнішньому середовищі як цілком нормальну та очікувану ситуацію, а не як аномалію, позаштатну ситуацію тощо.

Для стратегічного розвитку підприємства характерною є мультиінструментальність. Зміст та природа стратегічного розвитку підприємства є незмінними, конкретні зміни у межах такого розвитку, здобуті компетенції та навички можуть варіювати для конкретного підприємства. Але кожна з таких змін може бути здобута з використанням різних інструментів. Тобто навіть у плановому режимі без врахування можливих викликів з боку зовнішнього середовища підприємства та відхилень під час впровадження змін у його внутрішньому середовищі для стратегічного розвитку підприємства має бути характерна еквіфінальність, що може бути досягнута з використанням різних управлінських інструментів. Вибір таких інструментів залежить від багатьох чинників, у тому числі (але не винятково) від управлінського досвіду та кваліфікації посадових осіб підприємства, наявних ресурсів, у тому числі IT-ресурсів та інформаційних, освіти персоналу підприємства, доступності матеріальних та інших ресурсів для використання різних інструментів тощо.

У теорії стратегічний розвиток підприємства має бути еквіфінальним, тобто передбачати можливість досягнення поставлених цілей та переходу до планового необхідного стану підприємства. Але з урахуванням високого рівня невизначеності стратегічний розвиток підприємства має сценарний характер – неможливо заздалегідь чітко передбачати зміст стратегічного розвитку конкретного підприємства із стовідсотковою ймовірністю, але можливо сформулювати певні можливі сценарії, які можуть бути актуальними для конкретного підприємства з урахуванням викликів зовнішнього середовища.

Відмітною рисою стратегічного розвитку підприємства, на відміну від інших типів розвитку, є можливий спротив персоналу. Стратегічний розвиток підприємства не може не передбачати спротив персоналу через ті істотні зміни, які мають бути забезпечені в діяльності підприємства – як зміни у підсистемах підприємства та окремих елементах його внутрішнього середовища, так і зміни у стратегічній позиції підприємства. Зрозуміло, що такі зміни, які потребуватимуть зусиль персоналу та можливих руйнувань звичного образу дії, будуть нашоухуватися на спротив персоналу, який може істотним чином зменшити результати стратегічного розвитку підприємства. У такій ситуації керівництво підприємства має бути готовим до наявності відповідного спротиву, його подолання та використання за потреби необхідних управлінських інструментів.

Нарешті, відмітною рисою стратегічного розвитку підприємства є можливі внутрішні невідповідності на підприємстві. У теорії управління всі елементи та підсистеми підприємства мають працювати узгоджено та відповідати один іншому. Запровадження керованих змін у межах стратегічного розвитку підприємства передбачає, у тому числі, зміну стану окремих елементів та підсистем. Забезпечити паралельну керовану зміну всіх елементів та підсистем зі збереженням їхньої узгодженості є малоймовірним, тому на певний момент часу на підприємстві буде зростати внутрішня невідповідність – «новий» стан певних елементів та підсистем буде не відповідати «попередньому» стану інших елементів. Це породжуватиме невідповідність всередині підприємства, можливі внутрішні конфлікти, обмеження одних елементів іншими. Втім, у межах стратегічного розвитку підприємства така невідповідність є майже неминучою.

Відмітні риси стратегічного розвитку підприємства є об'єктивними, вони не залежать від розміру підприємства, його галузевої приналежності, стану його зовнішнього середовища. Такі відмітні риси обов'язково заслуговують на увагу під час управління стратегічним розвитком підприємства, впровадження змін, вибору та організації використання управлінських інструментів тощо.

Логічно, що стратегічний розвиток підприємства є керованим процесом, що породжує питання стейкхолдерів такого процесу – осіб, які є зацікавленими у такому розвитку, набутті підприємством нових компетенцій, можливостей, посиленні його стійкості в динамічних умовах зовнішнього середовища тощо. Таких стейкхолдерів можна розділити на дві великі групи –

стейкхолдери прямої зацікавленості та стейкхолдери опосередкованої зацікавленості. Склад кожної з таких груп стейкхолдерів подано на рис. 3. Окремими цифрами позначено групи стейкхолдерів: №1 – стейкхолдери прямої зацікавленості; №2 – стейкхолдери опосередкованої зацікавленості.

Кожен із стейкхолдерів стратегічного розвитку підприємства має свою зацікавленість у такому розвитку та його результатах. Зацікавленість власників підприємства є очевидною: стратегічний розвиток підприємства – це завжди здобуття нових компетенцій, можливостей, посилення стратегічної позиції, що напряду пов'язано із зміцненням конкурентоспроможності підприємства, збільшенням його сталості до негативних впливів зовнішнього середовища, успішною діяльністю на ринку, часто зростанням частки ринку та його фінансових результатів тощо. У такій ситуації економічна вигода власників підприємства від його стратегічного розвитку є очевидною. При цьому власники підприємства можуть отримувати економічну вигоду як у вигляді частини розподіленого прибутку як результату зростання фінансових результатів підприємства внаслідок стратегічного розвитку підприємства, так і у вигляді зростання вартості підприємства в цілому та своєї частки у ньому.

Вище керівництво підприємства має свою зацікавленість у стратегічному розвитку підприємства. Така зацікавленість пов'язана із стабільністю робочого місця, можливістю збільшення заробітної плати у разі зростання фінансових результатів діяльності підприємства, отримання додаткових економічних вигід (компенсаційні пакети, стимулюючі виплати, інші форми матеріальної мотивації). Вище керівництво підприємства, як і його власники, має пряму матеріальну зацікавленість, щоб підприємство працювало довго, успішно, мало позитивну динаміку фінансових результатів, демонструвало готовність подолати негативний вплив зовнішнього середовища тощо.

Рис. 3. Стейкхолдери стратегічного розвитку підприємства (запропоновано автором)

Схожу зацікавленість у стратегічному розвитку підприємства, як і його вище керівництво, має персонал підприємства, який також є зацікавленим у стабільності робочого місця, зростанні заробітної плати. Додатково персонал підприємства може бути зацікавлений у кар'єрному зростанні, яке також може бути забезпечене у разі стратегічного розвитку підприємства. Частина персоналу підприємства може бути зацікавлена у покращанні його іміджу (у разі прагнення сформувати позитивну історію працевлаштування для подальшого кар'єрного зростання), набутті нових знань, навичок та компетенцій. Зрозуміло, що всі такі інтереси можуть бути задоволені у разі стратегічного розвитку підприємства.

Інтерес групи стейкхолдерів прямої зацікавленості є більш явним та цілком зрозумілим. Тож саме ці стейкхолдери напряду зацікавлені у стратегічному розвитку підприємства. Інтерес стейкхолдерів опосередкованої зацікавленості є менш наочним, втім він також існує. Клієнти підприємства, перш за все, зацікавлені у задоволенні власних потреб, втім стратегічний розвиток підприємства у вигляді опанування нових технологій, посилення компетенцій є корисним й для задоволення потреб клієнтів, тому вони опосередковано теж є бенефіціарами такого стратегічного розвитку.

Держава має свій, перш за все, фінансовий інтерес щодо стратегічного розвитку підприємства: такий тип розвитку часто може приводити до покращання фінансових результатів, що приводить до зростання надходжень до бюджетів всіх рівнів у вигляді податків та зборів. Крім того, стратегічний розвиток підприємств зберігає попит на робочу силу й у такий спосіб протидіє

зростанню безробіття, яке має значні негативні соціальні та економічні наслідки та представляє проблему для держави. Якщо стратегічний розвиток підприємства передбачає вихід на зовнішні ринки та експортну діяльність, то додатковий інтерес держави може полягати у надходженні валютної виручки до країни та покращенні експортно-імпортного балансу. Тож, певною мірою, держава теж є стейкхолдером опосередкованої зацікавленості стратегічного розвитку підприємства.

Нарешті, логічно, що до складу стейкхолдерів стратегічного розвитку підприємства, хай і опосередкованої зацікавленості, слід віднести його постачальників. Логіка їхньої зацікавленості є простою та має економічну природу: попри те, що постачальники підприємства не отримують прямої економічної вигоди від його стратегічного розвитку, часто стратегічний розвиток підприємства приводить до масштабування діяльності, екстенсивного зростання підприємства тощо. А все це зумовлює зростання потреби у ресурсах для забезпечення діяльності. Тому постачальники підприємства можуть отримати додаткову економічну вигоду від його стратегічного розвитку й, відповідно, також є стейкхолдерами такого розвитку.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, стратегічний розвиток підприємства є одним з видів розвитку підприємства, доцільність якого для вітчизняних підприємств зумовлена складними умовами їхнього функціонування. Зміст стратегічного розвитку підприємства запропоновано пояснювати через поєднання стратегії підприємства, стратегічного управління та розвитку підприємства. Більш докладно природа стратегічного розвитку підприємства може бути пояснена через розкриття його відмітних рис. Такими відмітними рисами є керованість, цілеспрямованість, комплексний характер, суб'єктність, довгостроковий характер, часовий лаг, виникнення відхилень, виникнення викликів у зовнішньому середовищі, мультиінструментальність, сценарний характер, можливий спротив персоналу та внутрішні невідповідності на підприємстві.

Існує певна кількість стейкхолдерів, які є зацікавленими у стратегічному розвитку підприємства. У складі таких стейкхолдерів виділено дві групи: стейкхолдери прямої зацікавленості та стейкхолдери опосередкованої зацікавленості. До складу стейкхолдерів стратегічного розвитку підприємства прямої зацікавленості віднесено власників, вище керівництво та персонал підприємства. Стейкхолдерами стратегічного розвитку підприємства опосередкованої зацікавленості є клієнти підприємства, держава та постачальники.

У якості напрямів подальших досліджень слід визначити пропозиції та конкретні аналітичні інструменти щодо оцінювання стратегічного розвитку підприємства та управління ним, а також формування необхідного теоретичного базису управління стратегічним розвитком підприємства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.
2. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження. Львів: Світ, 2001. 416 с.
3. Тлумачний словник української мови. Укл. А.О. Івченко. Харків: Фоліо, 2005. 540 с.
4. Раєвнева О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі: монографія. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2006. 496 с.
5. Погорелов Ю. С. Природа, рушійні сили та способи розвитку підприємства. Харків: АдВА, 2010. 352 с.
6. Пилипенко А. А. Організація обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства: наукове видання. Харків: ХНЕУ, 2007. 276 с.
7. Занора В. О. Розвиток підприємства: сутність, форми, види. Галицький економічний вісник. 2019. Т. 56, № 1. С. 7–13.
8. Запасна Л. С. Економічна сутність розвитку підприємства. Культура народів Причорномор'я. 2006. № 96. С. 33–37.
9. Лук'янова В.В., Хлівненко М. Сутнісна характеристика розвитку підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2023. Том №6 (324). С. 363–366.
10. Єпіфанова І.Ю., Литвинюк В.І. Сутність інноваційного розвитку підприємства. Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції: збірн. наук. праць. Вінниця: ВНТУ, 2023. С. 110–113.

11. Гавловська Н., Закусило В., Рудніченко Є., Брецько Н. Сучасні підходи до управління розвитком підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2023. №3. С. 75–81.
12. Рудніченко Є. М., Гавловська Н. І., Омелянчук С. А., Лісовський І. В., Ядуха С. Й. Особливості і зміст розвитку організацій з позиції прийняття ефективних управлінських рішень. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. №3. С. 130–134.

REFERENCES:

1. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy / Uklad. i holov. red. V. T. Busel. Kyiv, Irpin: VTF «Perun», 2001. 1440 s.
2. Mochernyi S. V. Metodolohiia ekonomichnoho doslidzhennia. Lviv: Svit, 2001. 416 s.
3. Tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy. Ukl. A.O. Ivchenko. Kharkiv: Folio, 2005. 540 s.
4. Raievniewa O. V. Upravlinnia rozvytkom pidpriemstva: metodolohiia, mekhanizmy, modeli: monohrafiia. Kharkiv: VD «INZhEK», 2006. 496 s.
5. Pohorelov Yu. S. Pryroda, rushiini syly ta sposoby rozvytku pidpriemstva. Kharkiv: AdvA, 2010. 352 s.
6. Pylypenko A. A. Orhanizatsiia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia stratezhichnoho rozvytku pidpriemstva: naukovye vydannia. Kharkiv: KhNEU, 2007. 276 s.
7. Zanova V. O. Rozvytok pidpriemstva: sutnist, formy, vydy. Halytskyi ekonomichnyi visnyk. 2019. T. 56, № 1. S. 7–13.
8. Zapasna L. S. Ekonomichna sutnist rozvytku pidpriemstva. Kultura narodov Prychornomoria. 2006. № 96. S. 33–37.
9. Lukianova V. V., Khlivnenko M. Sutnisna kharakterystyka rozvytku pidpriemstva. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky. 2023. Tom №6 (324). S. 363–366.
10. Iepifanova I. Iu., Lytvyniuk V. I. Sutnist innovatsiinoho rozvytku pidpriemstva. Suchasni tendentsii rozvytku finansovykh ta innovatsiino-investytsiinykh protsesiv v Ukraini : materialy VI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii: zbirn. nauk. prats. Vinnytsia: VNTU, 2023. S. 110–113.
11. Havlovska N., Zakusylo V., Rudnichenko Ye., Bretsko N. Suchasni pidkhody do upravlinnia rozvytkom pidpriemstva. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky. 2023. №3. С. 75–81.
12. Rudnichenko Ye. M., Havlovska N. I., Omelianchuk S. A., Lisovskyi I. V., Yadukha S. Y. Osoblyvosti i zmist rozvytku orhanizatsii z pozytsii pryiniattia efektyvnykh upravlinskykh rishen. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichninauky. 2020. №3. S. 130–134.

CONCEPT, DISTINCTIVE FEATURES, AND STAKEHOLDERS OF AN ENTERPRISE STRATEGIC DEVELOPMENT

ALEKSIENKO Oleh, MATIUKH Serhii
Khmelnyskyi National University

It is shown that there are different types of an enterprise development, including organizational development, economic development, socio-economic development, innovative development, sustainable development etc. One of the important types of development for Ukrainian enterprises today is the strategic development.

Approaches to understanding the enterprise strategic development have been considered. The nature of strategic development is proposed to be revealed through the integration of the concepts of strategy, strategic management, and enterprise development.

Distinctive features of the enterprise strategic development have been proposed, and the essence of each has been described. These features include manageability, goal orientation, a comprehensive nature, subjectivity, long-term focus, time lag, the emergence of deviations, external environmental challenges, multi-instrumentality, scenario-based nature, potential employee resistance, and internal inconsistencies within the enterprise.

The composition of stakeholders of the enterprise strategic development has been outlined. Such stakeholders include a group of stakeholders with direct interest and a group with indirect interest. Stakeholders with a direct interest in the enterprise strategic development include its owners, top management, and staff as a whole. Stakeholders with an indirect interest include the enterprise's customers, the state, and the enterprise's suppliers. The interests of each identified stakeholder concerning the enterprise strategic development have been described.

Keywords: enterprise development, strategic development of an enterprise, strategy, distinctive features, stakeholders.